

Vastaukset oikeusministeriön lausuntopyyntöön 29.6.2018

TRE:4878/2018

KYSYM YKSET

Suomessa solmittavat alaikäisten avioliitot (poikkeuslupamenettely)

1. Arviomuistion luvussa 4.1 on käsitelty nykyisen poikkeuslupamenettelyn etuja ja haittoja. Pitäisikö alle 18-vuotiaalla olla jatkossakin mahdollisuus saada poikkeuslupa avioliiton solmimiseen alaikäisenä?

Ei

Kommentit/ perustelut:

Tampere kunnioittaa YK:n lapsiasianneuvoston, useiden ihmisoikeusjärjestöjen ja lapsiasiavaltuutettu Kurttilan näkemystä siitä, ettei alaikäisenä solmittu avioliitto ole lapsen edun mukaista.

2. Arviomuistion luvussa 4.1.2 on hahmoteltu vaihtoehtoja nykyisen poikkeuslupamenettelyn kehittämiseksi. Jos poikkeuslupamahdollisuus säilytettäisiin jatkossakin, tulisiko olemassa olevaa sääntelyä kehittää joillakin seuraavista tavoista:

a. Kirjaamalla lakiin ehdoton alaikäraja (esim. 16 vuotta)

Kyllä / Ei

Kyllä, 16 vuotta.

b. Kehittämällä kuulemismenettelyä siten, että sosiaaliviranomaiset kuulisivat alaikäistä hakijaa aina

Kyllä / Ei

Kyllä

c. Muulla tavoin (miten?)

Kyllä / Ei

Kommentit/ perustelut:

a) 16 vuotta on suojaikäraja ja on mahdotonta kuvitella tilannetta, jossa tätä nuoremman lapsen olisi avioiduttava mistään syystä. Esimerkiksi

alle 16-vuotiaan lapsen raskaus ei myöskään voi olla asia, jonka sosiaaliset seuraukset ratkaistaisiin avioliiton keinoin.

b)

Kuuleminen (erityisesti alaikäisen osapuolen, mutta myös täysi-ikäisen osapuolen) pitää kirjata lakiin, ja kuulemisen voisivat toteuttaa sosiaalihuollon viranomaiset. Kuulemisvelvollisuus olisi sosiaaliviranomaisella joko SHL:iin perustuvissa sosiaalipalveluissa tai lastensuojelussa. Tarvittaessa kuulemisen yhteydessä voisi tehdä palvelutarpeen arvioinnin tai lastensuojelutarpeen selvityksen ja järjestää tarvittavat palvelut.

3. Onko arviomuistion 4.1 luvussa arvioitu nykytilan sekä eri sääntelyvaihtoehtojen (ehdottoman alaikärajan kirjaaminen lakiin, kuulemiskäytännön täsmentäminen, poikkeuslupamenettelystä luopuminen) etuja ja haittoja riittävän kattavasti?

Kyllä / Ei

Ei

Kommentit/ perustelut:

- Arviointi ei ole riittävä eikä kattava. Siitä ei selviä, miten muussa lainsäädännössä asiaan suhtaudutaan.

Ulkomailla solmittavien alaikäisavioliittojen tunnustaminen

4. Arviomuistion luvussa 4.2 on arvioitu ulkomailla solmittujen alaikäisavioliittojen tunnustamiseen liittyvän sääntelyn nykytilaa sekä mahdollista tarkistamistarvetta. Pidätkö nykyistä tunnustamissääntelyä asianmukaisena?

Kyllä / Ei

Ei

5. Jos ette pidä nykyistä tunnustamissääntelyä asianmukaisena, millä perusteella ja miten sitä tulisi mielestänne kehittää?

- Joissakin tilanteissa tai olosuhteissa voisi olla paikallaan myös alaikäisenä ulkomailla solmitun avioliiton tunnustaminen, jota edeltäisi molempien osapuolten kuuleminen ja mahdollisesti tapahtuneen rikoksen selvittäminen Suomen lakien perusteella. Asian tarkka selvittäminen on myös lastensuojelullisesta näkökulmasta erittäin tärkeää.

M u u t h u o m i o t

6. Onko teillä muuta lausuttavaa arviomuistiosta?”

Terhi Huttunen, M inna Kuusela, Heikki Sillanpää ja Katriina Uotila 5.9.2018

Johanna Loukaskorpi, 7.9.2018